

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

27 mars 2007

PROJET DE LOI
réformant le divorce

AMENDEMENTS

N° 168 DE M. VERHERSTRAETEN

Art. 2

Dans l'article 229 proposé, remplacer le § 2 et le § 3 par un § 2, libellé comme suit:*«§ 2. La désunion des époux est présumée irrémédiable, sauf preuve contraire, lorsque les deux époux ou l'un d'entre eux demande(nt) le divorce et prouve(nt) qu'ils sont séparés de fait depuis plus d'un an.».*

Document précédent :

Doc 51 2341/ (2006/2007) :

022 : Projet amendé par le Sénat.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

27 maart 2007

WETSONTWERP
betreffende de hervorming
van de echtscheiding

AMENDEMENTEN

Nr. 168 VAN DE HEER VERHERSTRAETEN

Art. 2

In het ontworpen artikel 229, § 2 en § 3 vervangen door wat volgt:*«§ 2. De onherstelbare ontwijking van het huwelijk wordt vermoed, behoudens tegenbewijs, indien beide echtgenoten of één van hen de echtscheiding aanvraagt en aantoont dat zij meer dan één jaar feitelijk gescheiden zijn.».*

Voorgaand document :

Doc 51 2341/ (2006/2007) :

022 : Ontwerp geamendeerd door de Senaat.

JUSTIFICATION

À l'heure actuelle, 70% (et même plus de 80% en Flandre) des divorcés optent pour le divorce par consentement mutuel. Cette forme de divorce connaît donc un succès notable.

Le projet de loi maintient le divorce, moyennant un accord global préalable, tout en instaurant un divorce pour cause de désunion irrémédiable, sans condition d'accord global préalable. Il faut donc s'attendre à ce que cette nouvelle forme de divorce soit davantage appliquée, avec pour conséquence que la dissolution du mariage sera prononcée rapidement et que les partenaires poursuivront leur divorce conflictuel ultérieurement.

Dans la pratique, l'élément le plus dramatique est généralement la cessation de la relation dans les faits, c'est-à-dire la décision d'un des partenaires de ne plus vouloir vivre avec l'autre ou l'annonce de cette décision. Lorsque prend fin la relation, le droit doit accorder le temps nécessaire au processus d'acceptation. Le *Vrouwen Overleg Komitee* a attiré explicitement l'attention sur cet aspect. Il affirme par ailleurs que la rupture unilatérale d'un contrat, sans raison impérieuse, délai de préavis raisonnable ni compensation morale ou financière, ne s'inscrit pas dans notre culture juridique.

De même, lorsque des partenaires décident conjointement de mettre fin à leur relation, une certaine période de réflexion s'avère utile. Un délai minimal est d'ailleurs nécessaire pour lutter efficacement contre les tentatives de mariages de complaisance.

Le présent amendement propose un délai d'un an de séparation de fait.

N°169 DE M. VERHERSTRAETEN

Art. 2bis (nouveau)

Insérer un article 2bis, libellé comme suit:

«Art. 2bis — La désunion des époux est irrémédiable s'il n'y a plus de vie commune entre les deux parties ou si cette vie commune ne peut être poursuivie et que l'on peut présumer que les parties ne la rétabliront pas.»

JUSTIFICATION

L'article 229, § 1er, proposé, du Code civil prévoit que le divorce est prononcé lorsque le juge constate la désunion irrémédiable entre les époux et que la preuve de cette désunion peut être apportée par toutes voies de droit.

VERANTWOORDING

Vandaag kiest 70% (in Vlaanderen zelfs meer dan 80%) van de echtscheidenden voor de echtscheiding door onderlinge toestemming, hetgeen aantoonde dat dit een bijzonder succesvolle echtscheidingsvorm is.

Het wetsontwerp laat de echtscheiding bestaan met de vereiste van een voorafgaand globaal akkoord maar introduceert daarnaast een echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting zonder vereiste van een voorafgaand globaal akkoord. Het valt dan ook te verwachten dat deze nieuwe echtscheidingsvorm meer toegepast zal worden met een vlugge uitspraak van de huwelijksontbinding en een latere voortzetting van de vechtscheiding als gevolg.

In de praktijk is doorgaans het meest dramatische element het feitelijk stopzetten van de relatie, namelijk de beslissing of aankondiging van één van de partners dat hij niet meer wil samenleven met de andere. Het recht moet bij het beëindigen van de relatie de nodige tijd voorzien voor het verwerkingsproces. Het Vrouwen Overleg Komitee heeft hier uitdrukkelijk aandacht voor gevraagd. Het stelt daarnaast dat het eenzijdig, zonder dringende reden, redelijke opzegtermijn of morele dan wel financiële compensatie verbreken van een contract niet past in de rechtscultuur.

Ook wanneer partners gezamenlijk beslissen een einde te stellen aan hun relatie, heeft een zekere reflectieperiode nut. Een minimale termijn is trouwens nodig wil men pogingen tot schijnhuwelijken afdoende ontmoedigen.

Het amendement stelt een termijn van één jaar feitelijke scheiding voor.

Nr. 169 VAN DE HEER VERHERSTRAETEN

Art. 2bis (nieuw)

Een artikel 2bis invoegen, luidend als volgt:

«Art. 2bis.— Een huwelijk is onherstelbaar ontwricht indien de levensgemeenschap tussen twee partijen niet meer bestaat of niet meer verder kan bestaan en dat er niet kan aangenomen worden dat de partijen deze gemeenschap zullen herstellen.»

VERANTWOORDING

Het ontworpen artikel 229, §1 van het Burgerlijk Wetboek stelt dat de echtscheiding wordt uitgesproken wanneer de rechter vaststelt dat het huwelijk duurzaam onherstelbaar is en dat het bewijs daarvan met alle wettelijke middelen kan worden geleverd.

Il s'indique dès lors d'insérer une définition de ce que l'on entend par «désunion irrémédiable».

Le juge prononcera le divorce s'il constate qu'il n'y a plus ou qu'il ne peut plus y avoir de vie commune entre les époux et qu'il est exclu qu'ils la rétablissent.

Cette nouvelle forme de divorce doit humaniser le droit du divorce. Les partenaires qui souhaitent divorcer et qui ne peuvent arriver à un consentement mutuel ne devront dès lors plus se rejeter mutuellement la faute, ce qui, dans certains cas, peut donner lieu à des divorces «conflictuels».

N°170 DE M. VERHERSTRAETEN

Art. 4

Supprimer le 5°.

JUSTIFICATION

Le projet de loi a pour effet que plus aucune durée minimale de mariage n'est requise pour pouvoir divorcer par consentement mutuel. Les époux pourraient dès lors introduire une demande de divorce par consentement mutuel le jour même du mariage et immédiatement après la célébration de celui-ci.

Même lorsque les partenaires décident ensemble de mettre fin à leur relation, un certain délai de réflexion s'avère utile.

Conformément à la proposition des États généraux de la famille de 2004, il semble indiqué de prévoir une durée minimale de mariage d'un an.

N°171 DE M. VERHERSTRAETEN

Art. 4bis (nouveau)

Insérer un article 4bis, libellé comme suit:

«Art. 4bis. — À l'article 276 du même Code, remplacé par la loi du 20 mai 1999, les mots «deux ans» sont remplacés par les mots «un an»».

JUSTIFICATION

Le projet de loi a pour effet que plus aucune durée minimale de mariage n'est requise pour pouvoir divorcer par consentement mutuel. Les époux pourraient dès lors introduire une demande de divorce par consentement mutuel le jour même du mariage et immédiatement après la célébration de celui-ci.

Het is dan ook aangewezen een definitie op te nemen van wat er moet worden verstaan onder een onherstelbare ontwrichting.

De rechter zal de echtscheiding uitspreken wanneer hij vaststelt dat er geen levensgemeenschap meer bestaat of kan bestaan tussen de echtgenoten en dat de kans op herstel van deze levensgemeenschap uitgesloten is.

Met deze nieuwe echtscheidingsvorm dient het echtscheidingsrecht gehumaniseerd te worden. Partners die willen scheiden en die niet tot een onderlinge overeenstemming kunnen komen, zullen elkaar op deze wijze niet langer met de vinger moeten wijzen, wat in sommige gevallen aanleiding kan geven tot «vechtscheidingen».

Nr. 170 VAN DE HEER VERHERSTRAETEN

Art. 4

Het 5° doen vervallen.

VERANTWOORDING

Het wetsontwerp leidt ertoe dat er geen enkele minimale huwelijksduur meer vereist is om te kunnen scheiden door onderlinge toestemming. Echtgenoten

zouden dus op de huwelijksdag zelf en onmiddellijk na de voltrekking ervan, een verzoek tot echtscheiding door onderlinge toestemming kunnen indienen.

Ook wanneer partners gezamenlijk beslissen een einde te maken aan hun relatie, heeft een zekere reflectieperiode nut.

Overeenkomstig het voorstel van de Staten-Generaal van het Gezin van 2004 lijkt een minimale huwelijksduur van één jaar aangewezen.

Nr. 171 VAN DE HEER VERHERSTRAETEN

Art. 4bis (nieuw)

Een artikel 4bis invoegen, luidende:

«Art. 4bis. — In artikel 276 van het Burgerlijk Wetboek, de woorden «twee jaar» vervangen door de woorden «één jaar».

VERANTWOORDING

Het wetsontwerp leidt ertoe dat er geen enkele minimale huwelijksduur meer vereist is om te kunnen scheiden door onderlinge toestemming. Echtgenoten zouden dus op de huwelijksdag zelf en onmiddellijk na de voltrekking ervan, een verzoek tot echtscheiding door onderlinge toestemming kunnen indienen.

Même lorsque les partenaires décident ensemble de mettre fin à leur relation, un certain délai de réflexion s'avère utile.

Conformément à la proposition des États généraux de la famille de 2004, le présent amendement prévoit une durée minimale de mariage d'un an.

N°172 DE M. VERHERSTRAETEN

Art. 5

Compléter l'article 299, proposé, par l'alinéa suivant:

«À la demande d'une des parties, le juge peut toutefois prononcer le maintien de ces avantages au détriment de l'époux auquel le divorce est manifestement imputable.».

JUSTIFICATION

Lorsque l'échec du mariage (par exemple, en cas de violences conjugales, d'abus sexuels) est manifestement imputable à une des parties, l'époux qui en est victime doit pouvoir continuer à bénéficier des avantages que les époux se sont faits par contrat de mariage.

N° 173 DE M. VERHERSTRAETEN

Art. 7

Dans l'article 301 proposé, apporter les modifications suivantes:

A) remplacer le § 2, alinéa 1er, par l'alinéa suivant:

«§ 2. Le tribunal peut accorder à l'un des époux, sur les biens et les revenus de l'autre époux, une pension permettant aux deux époux d'assurer leur existence dans des conditions équivalentes à celles dont ils bénéficiaient durant la vie commune.»;

B) remplacer le § 3 par la disposition suivante:

«§ 3. Pour déterminer le montant de la pension, le tribunal tient notamment compte:

1° des besoins en matière d'entretien des enfants;

2° de l'âge et de l'état de santé des époux;

Ook wanneer partners gezamenlijk beslissen een einde te maken aan hun relatie, heeft een zekere reflectieperiode nut.

Overeenkomstig het voorstel van de Staten-Generaal van het Gezin van 2004 stelt voorliggend amendement een minimale huwelijksduur van één jaar voor.

Nr. 172 VAN DE HEER VERHERSTRAETEN

Art. 5

Het ontworpen artikel 299 aanvullen als volgt:

«De rechter kan evenwel op verzoek van één van de partijen het behoud van deze voordelen uitspreken ten nadele van die echtgenoot die manifest schuld heeft aan de echtscheiding.».

VERANTWOORDING

Wanneer één der partijen manifest schuld heeft aan het mislopen van het huwelijk (bv in geval van partnergeweld, seksueel misbruik) dient de echtgenoot die hiervan het slachtoffer is, te kunnen blijven genieten van de voordelen die de echtgenoten elkaar bij huwelijksovereenkomst hebben toegekend.

Nr. 173 VAN DE HEER VERHERSTRAETEN

Art. 7

In het ontworpen artikel 301, de volgende wijzigingen aanbrengen:

A) paragraaf 2, eerste lid, vervangen als volgt:

«§ 2. De rechtbank kan aan één van de echtgenoten, uit de goederen en de inkomsten van de andere echtgenoot, een uitkering toekennen die de beide echtgenoten toelaat in hun bestaan te voorzien op een gelijkwaardige wijze als tijdens het samenleven.»;

B) paragraaf 3 vervangen als volgt:

«§ 3. Bij het bepalen van de onderhoudsuitkering houdt de rechtbank onder meer rekening met:

1° het onderhoudsbehoeften van de kinderen;

2° de leeftijd en de gezondheidstoestand van de echtgenoten;

3° de leurs possibilités d'acquérir des revenus après la dissolution du mariage, eu égard au choix opéré pendant le mariage en ce qui concerne l'éducation des enfants, ainsi qu'à la formation que les époux ont reçue et à la profession qu'ils ont exercée pendant le mariage;

4° des besoins et des nécessités des deux époux au moment où le divorce est prononcé;

5° de la durée du mariage.»;

C) Remplacer les §§ 4 à 6 par la disposition suivante:

«§ 4. Le tribunal qui accorde la pension constate que celle-ci est adaptée de plein droit aux fluctuations de l'indice des prix à la consommation.

Le montant de base de la pension correspond à l'indice des prix à la consommation du mois au cours duquel le jugement ou l'arrêt prononçant le divorce est coulé en force de chose jugée, à moins que le tribunal en décide autrement. Tous les 12 mois, le montant de la pension est adapté en fonction de la hausse ou de la baisse de l'indice des prix à la consommation du mois correspondant.

Ces modifications sont appliquées à la pension dès l'échéance qui suit la publication au Moniteur belge de l'indice nouveau à prendre en considération.

Le tribunal peut, dans certains cas, appliquer un autre système d'adaptation de la pension au coût de la vie.»;

D) Remplacer le § 7 par la disposition suivante:

«§ 5. Même en cas de divorce par consentement mutuel, et sauf dans ce cas si les parties ont convenu expressément le contraire, le tribunal peut augmenter la pension si, par suite de circonstances indépendantes de la volonté du bénéficiaire de la pension, celle-ci n'est plus suffisante et ce dans une mesure importante pour sauvegarder la situation prévue au § 2.

Si, par suite d'une modification sensible de la situation du bénéficiaire, le montant de la pension ne se justifie plus, le tribunal peut réduire ou supprimer la pension.

3° hun mogelijkheden om inkomsten te verwerven na de ontbinding van het huwelijk, rekening houdend met de tijdens het huwelijk gemaakte keuze inzake opvoedingsproject en met de opleiding en het beroep dat de echtgenoten tijdens het huwelijk hebben uitgeoefend;

4° de noden en behoeften van beide echtgenoten op het ogenblik waarop de scheiding uitgesproken wordt;

5° de duur van het huwelijk.»;

C) de paragrafen §§ 4 tot 6 vervangen als volgt:

«§ 4. De rechtbank die de uitkering toekent stelt vast dat deze van rechtswege aangepast wordt aan de schommelingen van het indexcijfer van de consumptieprijzen.

Het basisbedrag van de uitkering stemt overeen met het indexcijfer van de consumptieprijzen van de maand gedurende welke het vonnis of het arrest dat de echtscheiding uitspreekt, kracht van gewijsde heeft verkregen, tenzij de rechtbank er anders over beslist. Om de twaalf maanden wordt het bedrag van de uitkering van rechtswege aangepast in verhouding tot de verhoging of de verlaging van het indexcijfer van de consumptieprijzen van de overeenstemmende maand.

Deze wijzigingen worden op de uitkeringen toegepast vanaf de vervaldag die volgt op de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van het in aanmerking te nemen nieuwe indexcijfer.

De rechtbank kan nochtans in bepaalde omstandigheden een ander systeem van aanpassing van de uitkering aan de kosten van levensonderhoud toepassen.»

D) paragraaf 7 die § 5 wordt, vervangen als volgt:

«Zelfs in geval van echtscheiding door onderlinge toestemming, en uitgezonderd indien de partijen in dat geval uitdrukkelijk het tegenovergestelde zijn overeengekomen, kan de rechtbank de uitkering verhogen indien deze ingevolge omstandigheden onafhankelijk van de wil van de uitkeringsgerechtigde, in ruime mate ontoereikend is geworden om de in § 2 bedoelde toestand te waarborgen.

Indien de toestand van de uitkeringsgerechtigde een ingrijpende wijziging heeft ondergaan zodat het bedrag van de uitkering niet meer verantwoord is, kan de rechtbank de uitkering verminderen of opheffen.

Ceci vaut également en cas de modification sensible de la situation du débiteur de la pension par suite de circonstances indépendantes de sa volonté.»;

E) Insérer un § 6, libellé comme suit:

«§ 6. La pension est accordée pour une durée déterminée ou jusqu'au décès de l'un des deux conjoints.

Pour déterminer cette durée, le juge tient compte des circonstances de fait.»;

F) Le § 8 devient le § 7;

G) Le § 9 devient le § 8;

H) Le § 10 devient le § 9;

I) Le § 11 devient le § 10;

J) Le § 12 devient le § 11.».

JUSTIFICATION

* Le mariage est un engagement durable dans lequel les deux conjoints prennent, d'un commun accord, des décisions quant à leur propre avenir (situation professionnelle, éducation des enfants, etc.) qui ont des répercussions considérables.

La fin du mariage ne supprime pas purement et simplement les obligations entre les partenaires et à l'égard des enfants. L'intérêt des enfants et le choix concernant leur éducation demeurent des éléments essentiels.

Cela signifie également qu'après le mariage, les partenaires restent fondamentalement tenus, l'un envers l'autre et envers les enfants, d'assurer leur existence et leur éducation. Les choix effectués à l'époque conjointement par les deux époux influent en effet sur les possibilités de s'assurer un revenu, y compris après le mariage. Le juge doit tenir compte de tous ces éléments pour fixer le montant de la pension alimentaire.

* L'arrêt n° 48/2000 du 3 mai 2000 de la Cour d'arbitrage souligne que la limitation de la pension alimentaire accordée entre partenaires après un divorce pour cause déterminée (elle ne peut excéder le tiers des revenus de l'époux débiteur de la pension: article 301, § 4, du Code civil) est discriminatoire, étant donné qu'en cas de séparation de fait, la pension alimentaire n'est soumise à aucune limitation (article 307bis du Code civil).

Nous proposons de ne pas prévoir de limitation dans l'amendement. S'il est vrai qu'une pension alimentaire égale au tiers des revenus peut paraître très élevée et très lourde à suppor-

Dit geldt eveneens bij ingrijpende wijziging van de toestand van de uitkeringsplichtige ingevolge omstandigheden onafhankelijk van zijn wil.»;

E) Een §6 invoegen, luidende:

«§ 6. De uitkering wordt toegekend voor een bepaalde duur of tot aan het overlijden van één van beide echtgenoten.

De rechter houdt bij het bepalen van de duur rekening met de feitelijke omstandigheden.»;

F) paragraaf 8 wordt § 7;

G) paragraaf 9 wordt § 8;

H) paragraaf 10 wordt § 9;

I) paragraaf 11 wordt §10;

J) paragraaf 12 wordt § 11.

VERANTWOORDING

* Een huwelijk is een duurzaam engagement, waarin beide partners, in gezamenlijk overleg, beslissingen nemen over de eigen toekomst (arbeidssituatie, keuze over de opvoeding van de kinderen,...) die verstrekkende gevolgen hebben.

Ook wanneer aan het huwelijk een einde komt, blijven er verantwoordelijkheden jegens mekaar en de kinderen bestaan die niet zomaar kunnen worden uitgewist. Het belang van de kinderen en het gekozen opvoedingsprogramma blijven een centraal gegeven.

Dit betekent ook dat de partners na het huwelijk principieel ten opzichte van elkaar en de kinderen ertoe gehouden zijn in te staan voor het levensonderhoud en de opvoeding. De gemeenschappelijke keuzes, die men destijds gemaakt heeft, hebben immers een invloed op de mogelijkheden om zelf een inkomen te verwerven, ook na het huwelijk. De rechter moet met al deze gegevens rekening houden om een onderhouds-uitkering te bepalen.

* Het arrest van het Arbitragehof van 3 mei 2000 nr.48/2000 stelt dat de maximumgrens van de alimentatie tussen partners na echtscheiding op grond van feiten (niet meer dan 1/3 van de inkomsten van de tot uitkering gehouden echtgenoot: artikel 301, § 4, Burgerlijk Wetboek) discriminatoir is ten opzichte van de afwezigheid van een maximumgrens van de alimentatie bij echtscheiding op grond van feitelijke scheiding (artikel 307bis Burgerlijk Wetboek).

Het amendement opteert ervoor geen maximumgrens te bepalen. Een alimentatie van 1/3 van de inkomsten kan weliswaar zeer hoog en zeer zwaar voorkomen - partijen dienen

ter – les parties doivent en outre s'efforcer de parvenir à l'autonomie –, une pension alimentaire supérieure au tiers des revenus peut, dans les cas exceptionnels et extrêmes, s'avérer équitable (par exemple, dans le cas d'un mariage de longue durée au cours duquel les enfants ont été éduqués par un seul parent qui, durant toute sa vie, n'a pas exercé d'activité professionnelle et que son conjoint a abandonné pour un autre partenaire, de sorte que le parent resté seul ne dispose (donc) d'aucun revenu).

Le tribunal pourra évaluer la situation en se basant sur des éléments concrets.

* Le projet de loi précise que, sauf quelques exceptions, la durée de la pension ne peut être supérieure à la durée du mariage. L'auteur estime toutefois que le juge doit avoir la

liberté de déterminer la durée et le montant de la pension alimentaire éventuelle sur la base des circonstances de fait (telles que le degré d'autonomie, le choix éducatif opéré durant le mariage, l'âge des parties, la durée du mariage, les possibilités financières et professionnelles des parties, etc.).

Il va sans dire qu'en cas de modification des circonstances, le montant (par exemple, en cas de perte de revenus) ou la durée (par exemple, si le créancier alimentaire vit avec un nouveau partenaire) de la pension peuvent être modifiés d'un commun accord ou par décision de justice.

* L'état de besoin ne constitue pas un critère suffisant pour l'octroi d'une pension alimentaire. Cela peut donner lieu à des situations inéquitables. Il semble plus recommandé d'assurer la solidarité en fonction des choix effectués.

N° 174 DE M. VERHERSTRAETEN

Art. 18bis (nouveau)

Insérer un article 18bis, libellé comme suit:

«Art. 18bis. — Il est inséré, dans le même Code, un article 1479bis, libellé comme suit:

«Art. 1479bis. — Si la cohabitation légale prend fin, le tribunal peut accorder à l'un des cohabitants, sur les biens et les revenus de l'autre cohabitant, une pension permettant aux deux parties d'assurer leur existence dans des conditions équivalentes à celles dont elles bénéficiaient durant la vie commune.

Pour déterminer le montant de la pension, le tribunal tient compte:

1° de l'entretien et de l'éducation des enfants;

2° de l'âge et de l'état de santé des cohabitants;

bovendien zelfredzaamheid te beogen - maar in uitzonderlijke en extreme gevallen kan een hogere alimentatie dan 1/3 van de inkomsten billijk voorkomen (bijvoorbeeld in het geval van een langdurig huwelijk waarin de kinderen door één ouder, die gedurende zijn/haar hele leven niet professioneel actief is geweest en dus geen inkomen heeft, opgevoed worden en waarbij hij/zij verlaten werd door de andere echtgenoot voor een andere partner terwijl die ene ouder zelf alleen blijft en (dus) over geen inkomen beschikt).

De rechtbank kan dit toetsen aan de hand van feitelijke gegevens.

* Het wetsontwerp stelt dat de duur van de uitkering niet langer mag zijn dan de duur van het huwelijk, behoudens een aantal uitzonderingen. De indiener meent evenwel dat de rechter de vrijheid moet hebben om in functie van de feitelijke omstandigheden (zoals onder meer de zelfredzaamheid, de keuze inzake opvoedingsproject tijdens het huwelijk, de leeftijd van de partijen, de duur van het huwelijk, de financiële en de professionele mogelijkheden van de partijen, ...) de termijn en de hoogte bepalen van de eventuele alimentatie.

Het spreekt voor zich dat in geval van gewijzigde omstandigheden de hoogte (bijvoorbeeld bij inkomensverlies) of de duur (bijvoorbeeld bij samenwonen van de alimentatiegerechtigde met een nieuwe partner) veranderd kunnen worden in onderling akkoord of bij vonnis.

* De staat van behoefte als criterium voor de toekenning van alimentatie is onvoldoende. Dit kan leiden tot onbillijke situaties. Solidariteit in functie van gemaakte keuzes komt meer aanbevolen voor.

Nr. 174 VAN DE HEER VERHERSTRAETEN

Art. 18bis (nieuw)

Een artikel 18bis invoegen, luidend als volgt:

«Art. 18bis. — In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 1479bis ingevoegd, luidende:

«Art. 1479bis. — Indien er een einde komt aan de wettelijke samenwoning, kan de rechtbank aan één van de samenwoners, uit de goederen en de inkomsten van de andere samenwoner, een uitkering toekennen die de beide partijen toelaat in hun bestaan te voorzien op een gelijkwaardige wijze als tijdens het samenleven.

Bij het bepalen van de uitkering houdt de rechtbank onder meer rekening met:

1° het onderhoud en de opvoeding van de kinderen;

2° de leeftijd en de gezondheidstoestand van de samenwoners;

3° de leurs possibilités d'acquérir des revenus après la cessation de la cohabitation légale, eu égard au choix opéré pendant la cohabitation en ce qui concerne l'éducation des enfants, ainsi qu'à la formation que les partenaires ont reçue et à la profession qu'ils ont exercée pendant la cohabitation;

4° des besoins et des nécessités des deux partenaires au moment où il est mis fin à la cohabitation légale;

5° de la durée de la cohabitation.»»

JUSTIFICATION

Des responsabilités doivent être assumées à l'égard du partenaire le plus faible dans toute forme de relation durable, y compris lors de la cessation de cette relation.

Une obligation alimentaire est dès lors instaurée pour les cohabitants légaux. Pour déterminer le montant de la pension, le juge tient compte d'un certain nombre de circonstances concrètes, qui doivent être les mêmes que celles qui prévalent au moment de la cessation d'un mariage.

N° 174 DE M. VERHERSTRAETEN

Art. 23

Dans l'article 1255 proposé, apporter les modifications suivantes:

A) remplacer le § 1er par la disposition suivante:

«§ 1er. Le divorce peut être sollicité conjointement ou par l'un des époux. S'il est sollicité conjointement, la requête est signée par chacun des époux, ou par au moins un avocat ou un notaire.

Si le juge constate que les parties sont séparées de fait depuis plus d'un an, il prononce le divorce et homologue, le cas échéant, les conventions conclues entre les parties.»»

B) supprimer le § 2;

C) le § 3 devient le § 2;

D) le § 4 devient le § 3;

E) le § 5 devient le § 4;

3° hun mogelijkheden om inkomsten te verwerven na de ontbinding van het wettelijk samenwonen, rekening houdend met de tijdens de samenwoning gemaakte keuze inzake opvoedingsproject, met de opleiding en het beroep dat de partners tijdens de samenwoning hebben uitgeoefend;

4° de noden en behoeften van beide partners op het ogenblik waarop een einde wordt gemaakt aan het wettelijk samenwonen;

5° de duur van de samenwoning.»»

VERANTWOORDING

In elke duurzame relatievorm moeten er verantwoordelijkheden genomen worden ten aanzien van de zwakkere, ook bij het beëindigen van deze relatie.

Zodoende wordt er een onderhoudsverplichting ingevoerd voor wettelijke samenwoners. Bij het bepalen van deze onderhoudsuitkering houdt de rechter rekening met een aantal feitelijke omstandigheden, die dezelfde zijn als deze bij het beëindigen van het huwelijk.

Nr. 175 VAN DE HEER VERHERSTRAETEN

Art. 23

In het ontworpen artikel 1255 de volgende wijzigingen aanbrengen:

A) paragraaf 1 vervangen als volgt:

«De echtscheiding kan gezamenlijk of door één van de echtgenoten worden gevorderd. Indien de echtscheiding door de partijen gezamenlijk wordt gevorderd, wordt het verzoekschrift ondertekend door iedere echtgenoot of ten minste door een advocaat of notaris.

Wanneer de rechter vaststelt dat de partijen sinds meer dan één jaar feitelijk gescheiden zijn, spreekt hij de echtscheiding uit en homologeert hij desgevallend de tussen de partijen gesloten akkoorden.»»

B) paragraaf 2 weglaten;

C) paragraaf 3 wordt § 2;

D) paragraaf 4 wordt §3;

E) paragraaf 5 wordt §4;

F) le § 6 devient le § 5;

G) le § 7 devient le § 6.

JUSTIFICATION

Il s'indique de prévoir un délai de réflexion d'un an, que la demande en divorce ait été introduite conjointement ou unilatéralement.

Le projet de loi permet de prononcer le divorce après trois mois de mariage lorsque les époux le sollicitent conjointement.

Lorsque le divorce est sollicité unilatéralement, il peut être prononcé après un an de mariage. Le «*Vrouwen Overleg Komitee*» a déjà formulé des objections sur cette formule de divorce rapide et unilatérale dès lors qu'elle fait perdre au mariage son caractère contractuel.

Le divorce par consentement mutuel responsabilise les époux et les incite à méditer sur la manière dont ils souhaitent organiser les effets du mariage.

Étant donné qu'un accord global préalable n'est pas requis en cas de divorce pour désunion irrémédiable et que ces dispositions accroissent le risque de divorces conflictuels ultérieurs, l'auteur propose de prévoir un délai de réflexion minimum d'un an de séparation de fait avant que le divorce puisse être demandé unilatéralement. Pour les divorces par consentement mutuel, un an de mariage suffit.

N° 176 DE M. VERHERSTRAETEN

Art. 32*bis* (nouveau)

Insérer un article 32*bis*, libellé comme suit:

«Art. 32*bis*. — *L'article 1288, dernier alinéa, du même Code est remplacé par le texte suivant:*

«*Lorsque des circonstances nouvelles modifient sensiblement la situation des parties ou de leurs enfants, les dispositions visées au 2°, peuvent être révisées après le divorce, par le juge compétent.*

De même, les dispositions visées au 3°, peuvent être révisées après le divorce, pour autant que les circonstances nouvelles soient indépendantes de la volonté des parties.».

F) paragraaf 6 wordt § 5;

G) paragraaf 7 wordt § 6.

VERANTWOORDING

Er is een reflectieperiode van één jaar aangewezen, ongeacht het feit of het verzoek tot echtscheiding uitgaat van beide dan wel van één der echtgenoten.

Het wetsontwerp maakt scheidingen mogelijk na drie maanden huwelijk wanneer de echtgenoten dit gezamenlijk verzoeken.

Wanneer één van de echtgenoten alleen de echtscheiding aanvraagt, kan de echtscheiding worden uitgesproken na 1 jaar huwelijk. Het Vrouwen Overleg Komitee stelde zich reeds vragen bij dit soort snelle, eenzijdig besliste echtscheidingen, aangezien ze het contractuele karakter van het huwelijk ondergraven.

Bij een echtscheiding door onderlinge toestemming worden de gehuwden geresponsabiliseerd en ertoe aangezet zelf na te denken over de manier waarop zij de echtscheidingsgevolgen organiseren.

Vermits er bij een echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting geen voorafgaand globaal akkoord vereist is en hierdoor een groter risico op uitgestelde vechtscheidingen inhoudt, pleit indiener ervoor om een termijn van minimaal 1 jaar feitelijke scheiding op te leggen vooraleer de echtscheiding eenzijdig kan worden aangevraagd. Voor echtscheidingen door onderlinge toestemming volstaat het één jaar gehuwd te zijn.

Nr. 176 VAN DE HEER VERHERSTRAETEN

Art. 32*bis* (nieuw)

Een artikel 32*bis* invoegen, luidend als volgt:

«Art. 32*bis*. — *Artikel 1288, laatste lid van het Gerechtelijk Wetboek, wordt vervangen door wat volgt:*

«*Wanneer nieuwe omstandigheden de toestand van de partijen of van hun kinderen ingrijpend wijzigen, kan de bevoegde rechter de beschikkingen bedoeld in het 2° na de echtscheiding herzien.*

Ook de beschikkingen bedoeld in het 3° kunnen na de echtscheiding worden herzien voor zover de gewijzigde omstandigheden zich buiten de wil van de partijen voordoen.».

JUSTIFICATION

Il est exceptionnel qu'un juge puisse refuser de modifier la convention en matière de résidence et de relations personnelles avec l'enfant dans le cas, par exemple, du déménagement d'un des parents du fait d'une nouvelle relation, d'un départ à l'étranger pour raisons professionnelles, d'une émigration, etc. au motif que la nouvelle circonstance invoquée résulte de la volonté du conjoint concerné.

Une révision du régime de résidence convenu entre les époux exige une autre appréciation qu'une modification de la pension alimentaire convenue, qui implique que le changement de circonstances doit forcément être indépendant de la volonté de l'ex-époux. Sinon, celui-ci pourrait créer délibérément des circonstances nouvelles pour accroître son endettement et/ou aggraver sa situation en matière de revenus et tenter, ainsi, de se soustraire à son obligation alimentaire.

N° 177 DE M. VERHERSTRAETEN

Art. 42

Supprimer le § 5.

JUSTIFICATION

Le gouvernement souhaite introduire une limite dans le temps pour les pensions alimentaires après un divorce, qui ont été octroyées avant l'entrée en vigueur de la loi en projet.

Une telle mesure serait toutefois contraire à l'exposé des motifs qui prévoit que la fixation d'un délai est le corollaire logique de la réforme du droit à la pension, puisque le demandeur ne devra désormais plus prouver de faute dans le chef de l'autre pour y avoir droit.

Le présent amendement tend dès lors à faire en sorte que les pensions alimentaires après divorce qui ont été fixées avant l'entrée en vigueur de la loi en projet restent soumises au régime juridique actuel.

N° 178 DE M. VERHERSTRAETEN

Art. 23

Dans l'article 1255, § 2, alinéa 2, deuxième phrase, proposé, supprimer les mots «ou un an après la première audience».

VERANTWOORDING

Het komt buitensporig over dat een rechter zou kunnen weigeren de overeenkomst inzake verblijf van of omgang met het kind te wijzigen ingeval van bv het verhuizen van één van de ouders wegens een nieuwe relatie, het in het buitenland gaan werken, emigratie, ..., op grond dat de ingeroepen nieuwe omstandigheid tot stand is gekomen door de wil van de betrokken echtgenoot.

Een herziening van de afgesproken verblijfsregeling vergt een andere beoordeling dan een wijziging van de overeengekomen onderhoudsbijdrage, waarvoor het evident is dat de gewijzigde omstandigheden zich buiten de wil van de ex-echtgenoot moeten voordoen. Zoniet zou de ex-echtgenoot bewust nieuwe omstandigheden in het leven roepen om zijn schuldenlast te vergroten en/of zijn inkomenssituatie te verslechteren en alzo trachten te ontkomen aan zijn onderhoudsplicht.

Nr. 177 VAN DE HEER VERHERSTRAETEN

Art. 42

Paragraaf 5 doen vervallen.

VERANTWOORDING

De regering wil een beperking in de tijd invoeren op onderhoudsuitkeringen na echtscheiding die vóór de inwerkingtreding van het voorliggende wetsontwerp zijn toegekend.

Dergelijke maatregel zou evenwel indruisen tegen memorie van toelichting die bepaalt dat het vastleggen van een termijn het logische gevolg is van de hervorming van het recht hebben op een uitkering, aangezien de aanvrager voortaan geen fout van de andere zal moeten bewijzen om dat recht te verkrijgen.

Voorliggend amendement strekt er derhalve toe om onderhoudsuitkeringen na echtscheiding die vastgelegd zijn vóór de inwerkingtreding van het voorliggende wetsontwerp, verder te onderwerpen aan het huidige juridische regime.

Nr. 178 VAN DE HEER VERHERSTRAETEN

Art. 23

In het ontworpen artikel 1255, § 2, tweede lid, de woorden «of een jaar na de eerste zitting» doen vervallen.

Servais VERHERSTRAETEN (CD&V)